

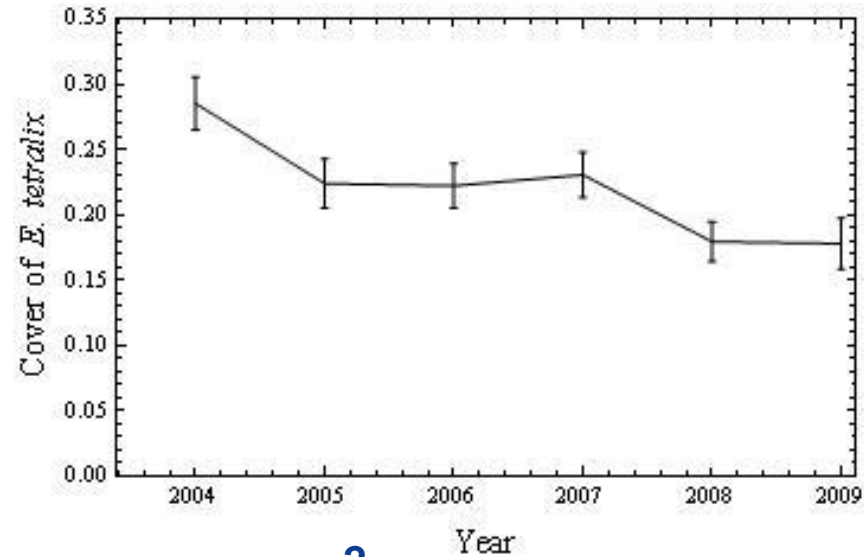
SEM og pleje af de våde heder

Christian Damgaard, Jesper Bak,
Knud Erik Nielsen, Morten Strandberg

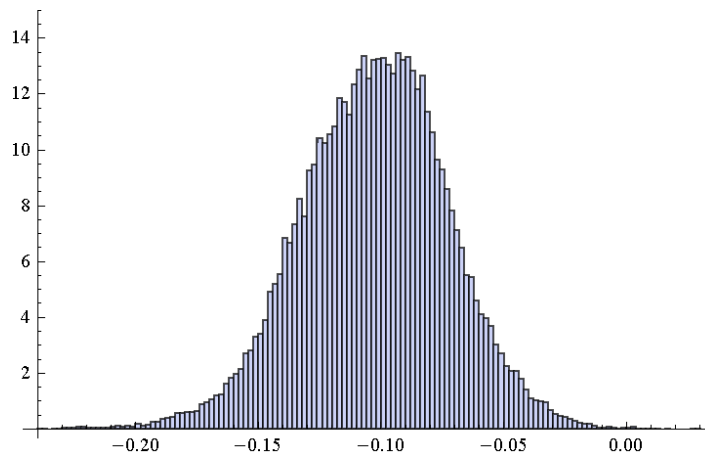
Bioscience, Aarhus University

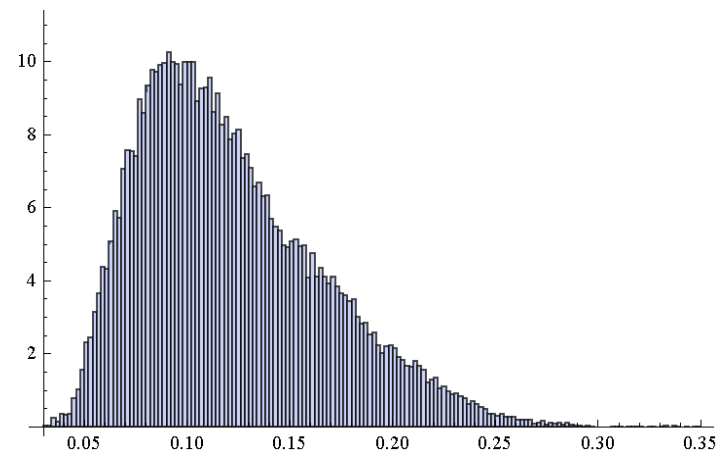
Klokkelyng er i tilbagegang på de våde heder

α

σ_p^2

Hvorfor er klokkelyng i tilbagegang og hvad kan vi gøre?

Ved at anvende strukturelle ligningsmodeller (SEM) prøver vi at forstå hvorfor klokkelyng går tilbage på de våde heder og hvad vi kan gøre ved det

Generelt foreslår vi at anvende SEM som et værktøj i plejen af de terrestriske naturtyper

- integrering af økologiske processer og data

- direkte og indirekte effekter

- kvantitative forudsigelser og usikkerheder

Korrelation og kausalitet

y1 og y2 er korrelerede

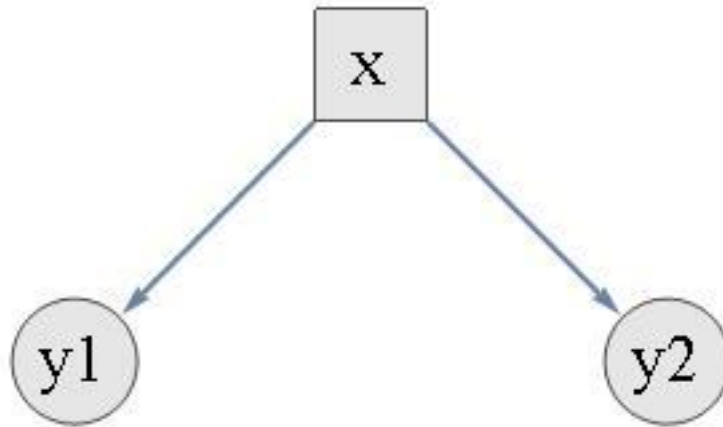

$$P(y1|y2) = P(y2|y1) \frac{P(y1)}{P(y2)}$$

Korrelation og kausalitet

Hvis både y_1 og y_2 bliver reguleret af x så er det muligt at y_1 and y_2 er betinget uafhængige

$$P(y_2|x, y_1) = P(y_2|x) \quad \text{if } y_2|x \perp y_1|x$$

Grafisk model - SEM

Grafisk model af kausale sammenhænge (hypotese)

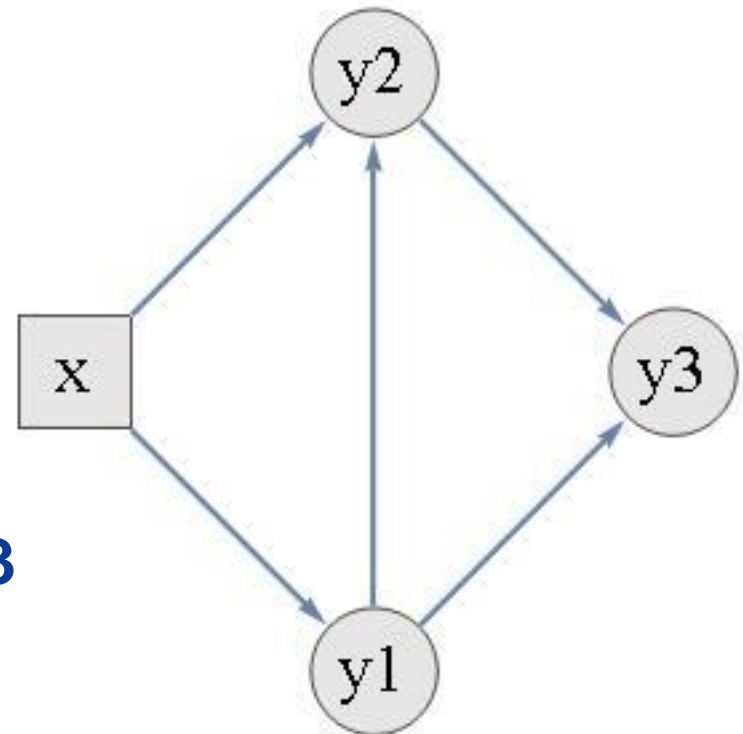
X er exogene variable (udenfor modellen)

Y er endogene variable

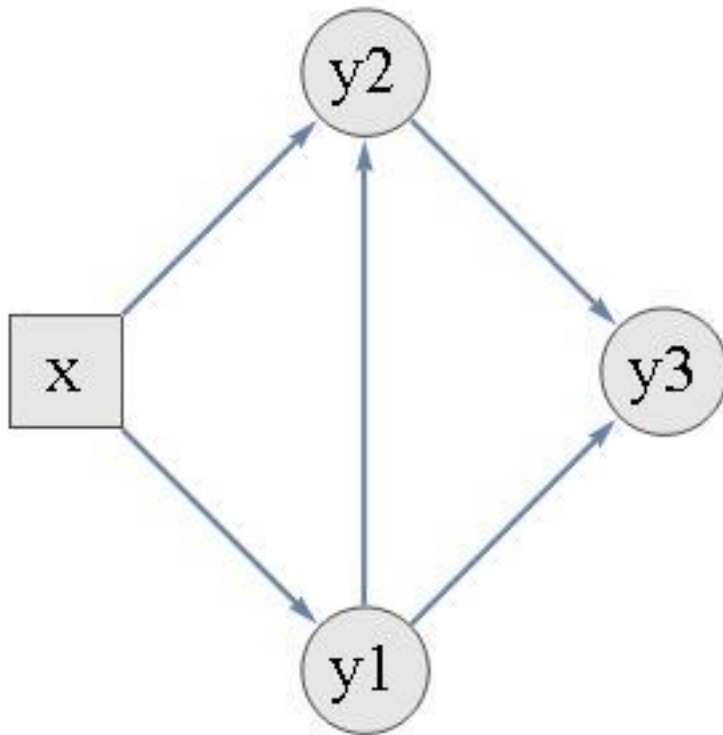
X har en direkte effekt på y1

X har en direkte effekt på y2,
samt en indirekte effekt
medieret gennem y1

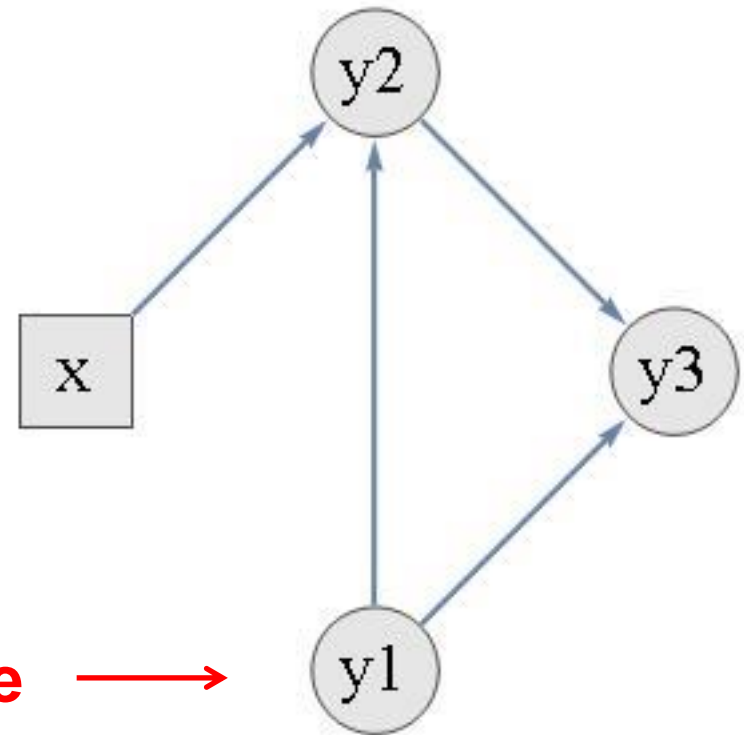
X har kun indirekte effekter på y3

Hvad er effekten af at manipulere y_1

$$P(y_1, y_2, y_3 | x)$$

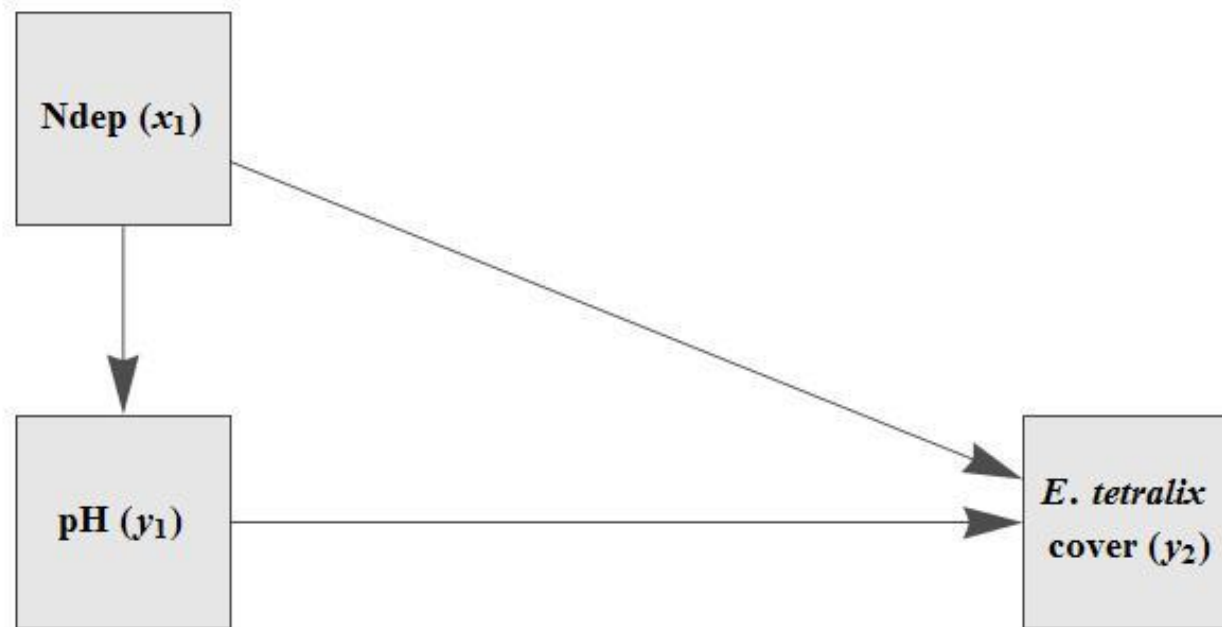

Pleje $\longrightarrow$

$$P(y_2, y_3 | x, do(y_1))$$

Er dækningen af klokkelyst reguleret af kvælstof deposition eller/og pH?

SEM fittes ved brug af NOVANA data

Bayesiansk hierarkisk model (station, prøvefelt) fittes med numerisk MCMC metode, hvor stationsmiddel er modelleret som latente variable

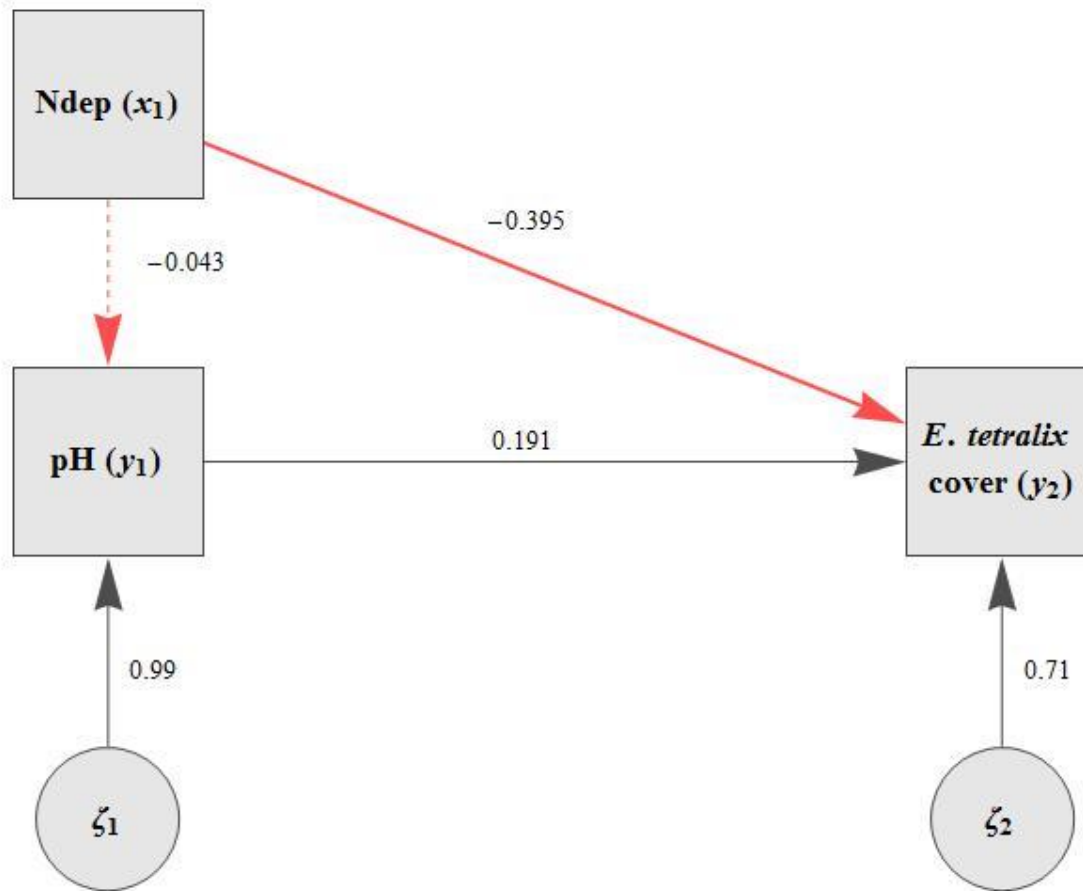
Kvælstof deposition (model beregnet) og pH (målt i jorden) antages at være normal fordelte

Dækningen af klokkelyng (pin-point målinger) antages at være beta-binomial fordelt

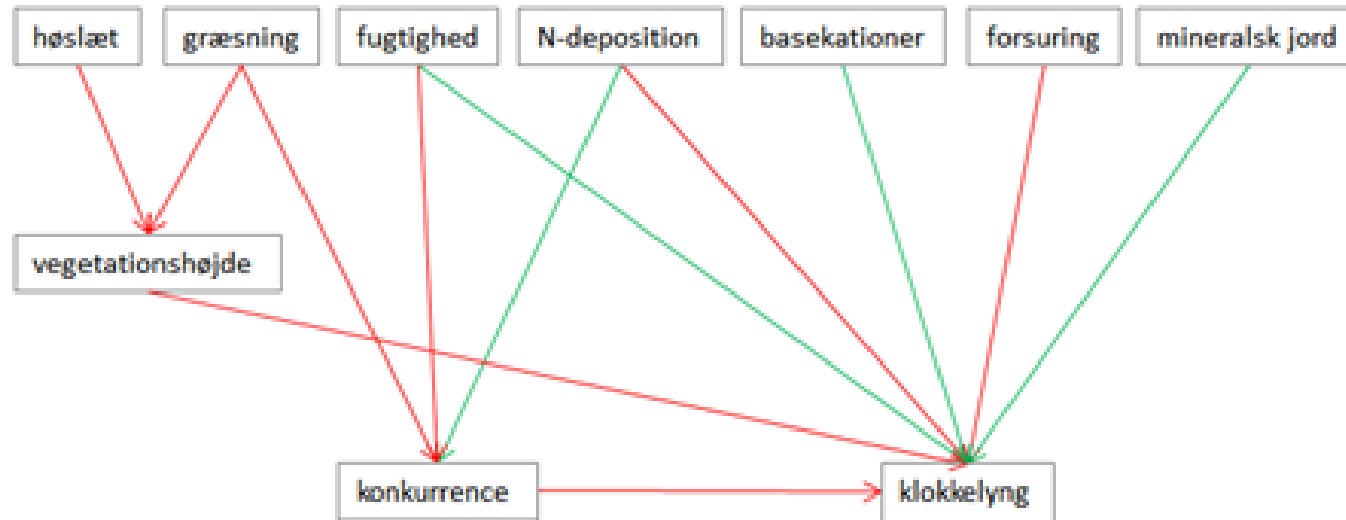
Kritisk at tage hensyn til den rumlige fordeling af klokkelyng

Er dækningen af klokkelystreguleret af kvælstof deposition eller/og pH?

Flere faktorer

Fugtighed

Jordbund (sandet jord)

Græsning – indirekte via plantekonkurrence

DCE rapport – Irene Lykke

Konklusion

SEM kan bruges til at

forstå de kausalle sammenhænge

prioritere mellem forskellige plejetiltag

forudsige effekten af plejen

**Vi vil gerne undersøge de kausalle sammenhænge i
manipulerede forsøg**

